

Työntekijä talousvaikeuksissa – miten ohjaan eteenpäin?

Opas esihenkilöille ja muille
työnantajan edustajille

Pitkittyessään talousvaikeudet vaikuttavat työssäjaksamiseen.

Niistä ei kovin helposti haluta puhua edes läheisille, ja siksi moni painii rahahuolien kanssa liian kauan yksin.

Työpaikan kautta saatu vinkki hakea apua velkaongelmiin voi olla kullanarvoinen.

Sisällys

1. <u>Taloushuolet painavat yhä useampia ihmisiä</u>	4
2. <u>Talousvaikeuksiin voi joutua kuka tahansa</u>	6
3. <u>Talousvaikeudet näkyvät työpaikoilla monin tavoin</u>	7
4. <u>Mitä voit tehdä?</u>	10
5. <u>Minne voi ohjata?</u>	12

1. Taloushuolet painavat yhä useampia ihmisiä

Ihmisten taloushuolet ovat tavallisia. Vakava-asteiset talousongelmat koskettavat lähes joka kymmenettä suomalaista täysi-ikäistä. Suomen Asiakastiedon mukaan vuonna 2020 maksuhäiriömerkintä on jo lähes 400 000 henkilöllä. Maksuhäiriöiden määrä onkin ollut kasvussa jo useita vuosia. Lisäksi isolla joukolla suomalaisia talous on jatkuvasti “veitsenterällä”, vaikka maksuhäiriömerkintää ei vielä ole. Kotitalouksien velkaantuminen on jo valtakunnallinen huolenaihe.

Ilmiö näkyy tavalla tai toisella myös suomalaisilla työpaikoilla. Siksi työpaikat voivat olla avainasemassa taloushuolten ennaltaehkäisyssä ja korjaamisessa.

2. Talousvaikeuksiin voi joutua kuka tahansa

Rahahuolet ja maksuvaikeudet saattavat alkaa pienestä asiasta ja paisua huomaamatta ajan kuluessa suureksi. Ne voivat myös olla seurausta elämänkriisistä. Ero tai sairastuminen ovat tyypillisiä velkaantumisen syitä, jotka voivat osua kenen tahansa kohdalle. Jos talous on jo valmiiksi tiukalla eikä säästöjä ole, riski velkaantumiseen on suuri.

Talousvaikeudet eivät yleensä häviä itsestään. Ennemminkin ne vain syvenevät ajan mittaan ja voivat tuoda mukanaan myös muunlaisia ongelmia.

Vaikka raha on hyvin arkipäiväinen asia, saattaa siihen usein liittyä salailua tai häpeää. Raha-asioista ei välttämättä puhuta edes puolison kanssa, erityisesti, jos rahankäyttöön liittyy ongelmia. Rahavaikeudet eivät myöskään näy samalla tavalla ulospäin, kuin esimerkiksi päihdeongelma. Asia voi pysyä muilta piilossa pitkään.

3. Talousvaikeudet näkyvät työpaikoilla monin tavoin

Raha liittyy kaikkiin elämänalueisiin ja rahavaikeudet heijastuvat muuhun elämään. Maksamattomia laskuja ei pääse pakoon, joten talousvaikeudet lisäävät henkistä kuormitusta ja voivat tuoda mukanaan erilaisia mielen-terveyden häiriöitä. Masennusoireet ja uupumus ovat lisääntyneet voimakkaasti viime vuosina. Pitkittyessään ne heikentävät työkykyä ja tutkimusten mukaan yhä useammin johtavat työkyvyttömyyteen.

Esihenkilöillä ja muilla työpaikan avainhenkilöillä on tärkeä rooli työhyvinvoinnin ylläpitämisessä. Muutokset työssä-jaksamisessa ja/tai työsuorituksessa on aina syytä ottaa vakavasti. Niiden havainnointi, puheeksiotto, sekä ohjaus tarvittavan avun piiriin voi olla merkittävä tekijä työkykyyn vaikuttavien ongelmien ratkaisemisessa.

Olen aivan solmussa velkojeni kanssa. En nuku kunnolla, enkä pysty keskittymään mihinkään, kun laskut mietityttävät koko ajan. Teen jatkuvasti ylitöitä, että selviäisin tilanteestani.

Nainen, 35v.

Rahahuolet voivat näkyä työpaikoilla monin tavoin.
Niistä voivat kertoa:

- Jatkuva ylitöiden tekeminen
- Toistuva palkkaennakon pyytäminen
- Alisuoriutuminen
- Keskittymiskyvyn aleneminen
- Väsymys
- Masennus
- Stressi
- Poissaolot
- Sairaslomat

Talousongelmilla on usein kauaskantoisia seurauksia.
Siksi on tärkeää, että niihin puututaan ajoissa. Apua ja
neuvoja on saatavilla, kun niiden pariin osaa hakeutua.

4. Mitä voit tehdä?

Monissa työyhteisöissä voidaan puida erilaisia elämäntilanteita hyvinkin avoimesti työkavereiden ja esihenkilöiden keskuudessa. Raha-asiat saattavat silti edelleen olla vaikea keskustelun aihe. Rahasta on hyvä puhua enemminkin arjessa pärjäämisen kautta sen sijaan, että puhuttaisiin varsinaisesti euromääristä.

Työpaikalla ei tarvitse olla asiantuntemusta siitä, miten talusongelmia ratkotaan. Riittää, että

- havainnoi muutoksia työntekijän käyttäytymisessä
- on valmiutta ja rohkeutta puheeksi ottamiseen
- tietää minne voi ohjata

Kuormittavassa tilanteessa oleva ei välttämättä itse osaa tai jaksa hakea tietoa siitä, miten omaa tilannetta voi lähteä selvittämään.

Velkavaikeuksiin on harvoin tarjolla helppoja ja nopeita ratkaisuja. Askelia oikeaan suuntaan voi kuitenkin ottaa heti. Pidemmällä aikavälillä ongelmiin on yleensä mahdollista saada myös ratkaisuja erilaisten velkojen järjestelykeinojen avulla. Tärkeää on myös puuttua mahdollisiin velkaannuttaviin tapoihin tai riippuvuuksiin. Niiden tunnistamisen voi kuitenkin huoletta jättää talous- ja velka-asioiden ammattilaiselle.

Vinkejä puheeksiottoon

Esihenkilöillä on oikeus ja velvollisuus puuttua asiaan, jos työntekijän jaksamisessa tai työsuorituksessa ilmenee muutoksia. Taustalla voi olla monenlaisia syitä, itse työhön tai muuhun elämään liittyviä asioita. On syy mikä tahansa, puheeksiotto kannattaa.

Hyviä lähestymistapoja:

1. Ilmaise huolesi
2. Kannusta puhumaan
3. Kuuntele
4. Suhtaudu empaattisesti
5. Kohtaa keskustelussa ihminen ilman työpaikan rooleja

Keskustelun voi aloittaa vaikka seuraavasti:

- *Olet tehnyt viime kuukausina paljon ylityitä ja näytät väsyneeltä. Miten voit?*
- *Huomaan, että sinulla on hankaluuksia keskittyä työtehtäviisi. Olen miettinyt mistä se voisi johtua?*
- *Sinulla on viime aikoina ollut paljon poissaoloja. Onko sinulla kaikki hyvin ja voinko auttaa jotenkin?*

5. Minne voi ohjata?

Alle on listattu talousongelmissa auttavia tahoja, joihin voi ohjata ottamaan yhteyttä.

Takuusäätiö neuvoo Velkalinjalla ja chatissa. Lisäksi se myöntää takauksia pankkilainoihin velkojen järjestelemiseksi ja pieniä lainoja harkittuihin hankintoihin, esimerkiksi kodin hankintoihin tai terveydenhoitomenoihin. Kaikki palvelut ovat maksuttomia. Takuusäätiön verkkosivuilta löytyy myös tietoa ja taloudenhallintavälineitä talous- ja maksuvaikeuksissa oleville. Lisätietoa www.takuusaatio.fi

Oikeusaputoimistojen talous- ja velkaneuvonta neuvoo ja auttaa taloudellisen kokonaistilanteen kartoittamisessa, velkojen selvittämisessä sekä velkajärjestelymahdollisuuksien kartoittamisessa. Talous- ja velkaneuvonnan asiantuntijat auttavat myös velkajärjestelyhakemusten tekemisessä. Kaikki palvelut ovat maksuttomia ja saatavilla myös videoyhteyden avulla. Lisätietoa www.talousjavelkaneuvonta.fi

Kela hoitaa perusturvaa kaikissa elämäntilanteissa. Kelan hoitamaan perusturvaan kuuluvat muun muassa lapsiperheiden tuet ja asumistuki. Kela myöntää myös perustoimeentulotukea. Lisätietoa www.kela.fi

Kunnat myöntävät harkinnan varaista, täydentävää tai ennalta ehkäisevää toimeentulotukea menoihin, joita ei kateta Kelan myöntämästä perustoimeentulotuesta. Yhteystiedot löytyvät oman asuinkunnan nettisivuilta tai soittamalla kunnan puhelinvaihteeseen.

Kirkon diakonia tarjoaa luottamuksellista keskusteluapua erilaisiin arjen ongelmiin ja apua tilanteen selvittelyyn. Diakoniasta voi olla mahdollista saada taloudellista avustusta akuuttiin hätätilanteeseen. Osa seurakunnista tarjoaa ruoka-apua. Avun saaminen ei edellytä kirkon jäsenyyttä. Lisätietoa seurakuntien verkkosivuilta evl.fi/seurakunnat

**Oman talouden
hallintaan saaminen auttaa
jaksamaan työssä ja
elämässä!**

**Tämä opas antaa sinulle tietoa,
vinkejä ja keinoja auttaa
talousvaikeuksissa olevaa
työntekijää eteenpäin.**

Maksutonta neuvontaa

Velkalinja
puh. 0800 9 8009

Kysy rahasta -chat
[takuusaatio.fi](https://www.takuusaatio.fi)

Tutustu Takuusäätiön nettisivuihin.
Löydät sieltä ohjeita, tietoa ja selviytymistarinoita.

 Takuusäätiö

Autamme ihmisiä ottamaan oman talouden haltuun.